

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

JAARGANG 106, 2017

COLUMN

A. Lenders: Ruggengraat	II afl. 1
A. Lenders: Bermen	II afl. 2
A. Lenders: Slim belly	II afl. 3
A. Lenders: Met argusogen	II afl. 4
A. Lenders: Heksenkring	II afl. 5
J. Burny: Voltooid verleden Otters	II afl. 6
A. Lenders: Jeu de(s) Boules	II afl. 7
A. Lenders: In de wacht	II afl. 8
A. Lenders: Water en turf	II afl. 9
A. Lenders: Gender	II afl. 10
A. Lenders: De rug toekeren	II afl. 11
A. Lenders: De natuur als fuzzie	II afl. 12

IN MEMORIAM

F. Hustings: In Memoriam. Nicole Reneerkens (1951-2016)	37
---	----

NATUUR EN LANDSCHAP

J. Hoogveld: De Zuidelijke Maasduinen, onderdeel van Nationaal Park de Maasduinen. Beleid en Beheer van een natuurgebied van internationale allure	1
--	---

FLORA EN VEGETATIE

J. Hoogveld: Planten in de Zuidelijke Maasduinen	29
H. de Mars, E. Weeda & B. van Delft: Bruin cypergras, onbestendig maar honkvast in een kalkrijk heuvellandschap	78
C. Kreutz: Maasbergorchis op de Sint-Pietersberg	93

WEEKDIEREN

J. Koert & G. Majoor: Ervaringen met het determineren van erwtenmossels	115
S. Keulen & G. Majoor: Onderzoek naar de Zegge-korfslak en de Nauwe korfslak in vier Natura 2000-gebieden	187

INSECTEN EN ANDERE GELEEDPOTIGEN

F. Hustings & H. Heijligers: Sprinkhanen van de Zuidelijke Maasduinen	8
H. van Buggenum, J. van den Berg & J. Hermans: De sprinkhanen en krekels van de Beegderheide in de periode 1990-2015	41
R. Akkermans: Lieveheersbeestjes op de Meinweg	61
M. Soesbergen: Streepalona – een uiterst zeldzame watervlo in Limburg gevonden. Met een overzicht van de watervlooien van Limburg	86
A. Lenders: De Grote spinnende watertor in Limburg. Aanvullende waarnemingen betreffende verspreiding en biologie	99
R. Geraeds: De boktorren van het Limbrichterbos	109
R. Akkermans: Plataangebonden wantsen in Limburg. Plataanridderwants en Plataannetwants	159
R. Akkermans: Op platanen overwinterende lieveheersbeestjes	170
A. Lenders: Ecologie van de Tuimelaar in Limburg. Meer informatie over lichaamsvorm, biologie en verspreiding	175
J. Slaats: Libellen als indicatoren voor hoogveenherstel in de Mariapeel. Libelleninventarisatie 2016	203

VISSEN

- E. Binnendijk, P. Lemmers & B. Crombaghs:** Verspreiding en bestrijding van de Aziatische modderkruiper. Een nieuwe exoot in Nederland 164
- P. Lemmers, B. Crombaghs, E. Binnendijk, R. Gubbels, D. Lemmens & W. Lemmers:** Het ecologisch functioneren van de vispassage bij de Vogelmolen in de Haelense Beek. Een telemetrisch onderzoek met behulp van PIT-tag-technologie..... 194

REPTIELEN EN AMFIBIEËN

- H. Bussink:** Ervaringen met zeven jaar beheer voor de Boomkikker in de Zuidelijke Maasduinen..... 13
- J. Hermans & H. Heijligers:** Libellen van de Ravenvennen en het Vreewater 22
- H. van Buggenum:** Watersalamanders in enkele natuurgebieden van het Grenspark Kempen-Broek. Populatieontwikkeling en verspreiding van Kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en Kamsalamander in de Krang/Laagbroek en het Areven/Grensweg..... 125
- R. Geraeds:** Het belang van rasterpalen als zonplek voor Levendbarende hagedissen. Een vergelijking van het zongedrag in drie terreindelen in de Driestruik 131
- R. Geraeds:** Het gebruik van rasterpalen door de Zandhagedis in de Driestruik 143
- A. Lenders & F. Heinen:** Prooiopslag bij een Adder? 213

VOGELS

- S. van Lierop & A. van den Burg:** Een verkenning van habitatkwaliteit voor Oehoes in Zuid-Limburg 73

ZOOGDIEREN

- A. van Grinsven:** De Bosvleermuis op Landgoed Arcen..... 18
- F. de Bruijn & S. Jansen:** Werking van een eekhoornbrug in de gemeente Roermond 57

GEOLOGIE, MINERALOGIE EN PALEONTOLOGIE

- J. Jagt & O. Kesselhut:** Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 27. De lilliputter onder de Maastrichtse mosdiertjes 52
- J. Jagt & M. Deckers:** Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 28. De kleinste slotloze armpotige ooit?..... 68
- J. Jagt, L. Indeherberge & V. Strijbos:** Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 29. Dicht opeengepakte en deels verkiezelde oesters 147
- J. Jagt:** Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 30. Tweekleppigen als doubletten en in 'vlinderpositie'. 179

ONDER DE LOEP (door **M. Lemmens**)

- De Segrijnslak 90
- Muurleeuwenbek 105
- De Buxusmot 121
- Wespenspin 137
- Vuurwants 150
- Reuzenbalsemien 172

BOEKBESPREKINGEN

- J. Schaminée, J. Janssen, E. Weeda, P. Hommel, R. Haveman, P. Schippers & D. Bal, 2015. Veldgids Rompgemeenschappen (**O. Op den Kamp**) 38
- N. Peters, 2016. Wie zoekt die vindt. Speuren naar sporen uit het verleden (**J. Jagt**) 54
- H. Smulders & P. Bossenbroek (red.), 2016. De Groote Peel in vogelvlucht (**T. Lenders**). 106
- F. Berendse, 2016. Wilde apen (**T. Lenders**). 106
- J. Muilwijk, R. Felix, W. Dekoninck & O. Bleich, 2015. De loopkevers van Nederland en België (**J. Hermans**) 122
- S. Broekhuizen, K. Spoelstra, T. Thissen, K. Canters & J. Buys (red.), 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren (**H. Heijligers**). 138
- F. Jiguet & A. Audevard, 2016. Alle vogels van Europa (**O. Op den Kamp**). 138

J-P. Boudot & V. Kalkman (Eds.), 2015. Atlas of the European dragonflies and damselflies (<i>J. Hermans</i>)	151
B. Aukema, Th. Heijerman & V. Kalkman, 2016. Veldgids wantsen deel 1 (<i>R. Akkermans</i>)	171
M-E. Charlot & S. Claerebout, 2016. Clé de détermination photographique des “punaises de bois” ou Pentatomoides de Belgique (<i>R. Akkermans</i>)	171
N. Dam & Th. Kuypers, 2016. Veldgids paddenstoelen II. Beker-, Buik-, Gaatjes-, Kern-, Knots-, Koraal-, Korst-, Stekel- en Trilzwammen (<i>A. Ovaal</i>)	184
T. Stumpel & H. Strijbosch, 2017. Veldgids Amfibieën en reptielen (<i>T. Lenders</i>)	184

RECENT VERSCHENEN (door *G. Verschoor*)

N. Harle & J. Mingels (red.), 2016. Uit liefde voor de natuur. 1966-2016, een halve eeuw Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer	38
H. van Steenwijk, 2016. Zuid-Limburg dichtbij	54
W. Bakker, J. Bouwman, F. Brekelmans, E. Colijn, R. Felix, M. Grutters, W. Kerkhof & R. Kleukers, 2015. De Nederlandse sprinkhanen en krekels (Orthoptera)	54
P. Hommel, R. Bijlsma, K. Eichhorn, R. Kemmers, J. den Ouden, J. Schaminée, R. de Waal, M. Wallis de Vries & B. Willers, 2016. Mogelijkheden voor herstelbeheer in hellingbossen op kalkrijke bodem in Zuid-Limburg. Resultaten praktijkproeven: omvorming van voormalig middenbos naar gevarieerd opgaand bos	106
M. Nijssen, R. Bobbink, M. Geertsma, R. Huisjes, J. Kuper, M. Scherpenisse, N. Smits, E. Bohnen-Verbaarschot, P. Verbeek, R. Versluijs, M. Wallis de Vries, M. Weijters & B. Wouters, 2016. Beheeroptimalisatie Zuid-Limburgse hellingschraallanden. Effecten van gefaseerde begrazing op bodem, vegetatie en fauna	122
B. van Noorden, 2017. Broedvogelinventarisatie Grote Peel 2016	122
P. Lemmens & L. Belgers, 2016. Het belang van het Wolfsplateau, Nationaal Park de Meinweg, voor vogels in het winterhalfjaar	200
H. de Mars, B. Possen, B. van Delft, E. Weeda, J. Schaminée & M. Wallis de Vries, 2017. Herstel van de Zuid-Limburgse hellingmoerassen, het Kalkmoeras in het bijzonder	200
J. Cuppen, V. Kalkman & G. Tacoma-Krist, 2017. Entomologische berichten 77(3). Themanummer Lieveheersbeestjes	200
M. Wallis de Vries, B. Beekers, K. Huskens, K. Veling, M. Sterk, K. Reiniers & I. Wynhoff, 2017. Wild voor Vlinders: Herstelplan voor dagvlinders in Zuidoost-Nederland	200

ARTIKELEN IN ALFABETISCH VOLGORDE

R. Akkermans: Lieveheersbeestjes op de Meinweg	61
R. Akkermans: Plataangebonden wantsen in Limburg. Plataanridderwants en Plataannetwants	159
R. Akkermans: Op platanen overwinterende lieveheersbeestjes	170
E. Binnendijk, P. Lemmers & B. Crombaghs: Verspreiding en bestrijding van de Aziatische modderkruiper. Een nieuwe exoot in Nederland	164
F. de Bruijn & S. Jansen: Werking van een eekhoornbrug in de gemeente Roermond	57
H. van Buggenum: Watersalamanders in enkele natuurgebieden van het Grenspark Kempen-Broek. Populatieontwikkeling en verspreiding van Kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en Kamsalamander in de Krang/Laagbroek en het Areven/Grensweg	125
H. van Buggenum, J. van den Berg & J. Hermans: De sprinkhanen en krekels van de Beegerheide in de periode 1990-2015	41
H. Bussink: Ervaringen met zeven jaar beheer voor de Boomkikker in de Zuidelijke Maasduinen	13
R. Geraeds: De boktorren van het Limbrichterbos	109
R. Geraeds: Het belang van rasterpalen als zonplek voor Levendbarende hagedissen. Een vergelijking van het zongedrag in drie terreindelen in de Driestruik	131
R. Geraeds: Het gebruik van rasterpalen door de Zandhagedis in de Driestruik	143
A. van Grinsven: De Bosvleermuis op Landgoed Arcen	18
J. Hermans & H. Heijligers: Libellen van de Ravenvennen en het Vreewater	22
J. Hoogveld: De Zuidelijke Maasduinen, onderdeel van Nationaal Park de Maasduinen. Beleid en Beheer van een natuurgebied van internationale allure	1
J. Hoogveld: Planten in de Zuidelijke Maasduinen	29

F. Hustings & H. Heijligers: Sprinkhanen van de Zuidelijke Maasduinen	8
J. Jagt: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 30. Tweekleppigen als doubletten en in 'vlinderpositie'	179
J. Jagt & M. Deckers: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 28. De kleinste slotloze armpotige ooit?	68
J. Jagt, L. Indeherberge & V. Strijbos: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 29: Dicht opeengepakte en deels verkiezelde oesters	147
J. Jagt & O. Kesselhut: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 27. De lilliputter onder de Maastrichtse mosdiertjes	52
S. Keulen & G. Majoor: Onderzoek naar de Zegge-korfslak en de Nauwe korfslak in vier Natura 2000-gebieden	187
J. Koert & G. Majoor: Ervaringen met het determineren van erwtenmossels	115
C. Kreutz: Maasbergorchis op de Sint-Pietersberg	93
P. Lemmers, B. Crombaghs, E. Binnendijk, R. Gubbels, D. Lemmens & W. Lemmers: Het ecologisch functioneren van de vispassage bij de Vogelmolen in de Haelense Beek. Een telemetrisch onderzoek met behulp van PIT-tag-technologie	194
A. Lenders: De Grote spinnende watertor in Limburg. Aanvullende waarnemingen betreffende verspreiding en biologie	99
A. Lenders: De ecologie van de Tuimelaar in Limburg. Meer informatie over lichaamsvorm, biologie en verspreiding	175
A. Lenders & F. Heinen: Prooiopslag bij een Adder?	213
S. van Lierop & A. van den Burg: Een verkenning van habitatkwaliteit voor Oehoes in Zuid-Limburg	73
H. de Mars, E. Weeda & B. van Delft: Bruin cypergras, onbestendig maar honkvast in een kalkrijk heuvellandschap	78
J. Slaats: Libellen als indicatoren voor hoogveenherstel in de Mariapeel	203
M. Soesbergen: Streepalona – een uiterst zeldzame watervlo in Limburg gevonden. Met een overzicht van de watervlooien van Limburg	86